

Γλωσσικές επιλογές

Οι γλωσσικές επιλογές αφορούν:

α) Οι γλωσσικές ποικιλίες:

- ιδιωματικές λέξεις-φράσεις που παραπέμπουν σε γεωγραφικές (ντοπιολαλιά) ή κοινωνικές γλωσσικές ποικιλίες (π.χ. ναυτική ορολογία)
- λεξιλόγιο, π.χ. απλό, καθημερινό... /επίσημο, τυπικό.../ειδικό, επιστημονικό.../χρήση ξενικών όρων...
- γλωσσική ιδιοτυπία
- οπτικές της γλώσσας (ανάλογα με το ποιος μιλάει, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, ποια η ηλικία του και τα γνωσιολογικά και κοινωνικά του χαρακτηριστικά, σε ποιον απευθύνεται, για ποιο σκοπό, μέσα σε ποιο περιβάλλον επικοινωνίας, ποια σχέση έχει με τον δέκτη...), που καθορίζουν το επίπεδο του λόγου και το ύφος...

β) ρήματα: στους γραμματικούς χρόνους, τις εγκλίσεις και τα ρηματικά πρόσωπα

γ) στη σίξη

δ) στα σχήματα λόγου

ε) στη σύνδεση των προτάσεων (παρατακτική-υποτακτική)

στ) κυριολεκτική/αναφορική/δηλωτική λειτουργία της γλώσσας ή μεταφορική/ποιητική/συνυποδηλωτική

στ) στη χρήση προσωπικής και απρόσωπης σύνταξης

ζ) στη χρήση ευθέως και πλάγιου λόγου.

η) στη χρήση ενεργητικής ή παθητικής σύνταξης

θ) ονοματικά (ονοματοποίηση) και ρηματικά σύνολα

ι) μικροπερίοδος – μακροπερίοδος λόγος

ια) επιρρήματα ή επιρρηματικές φράσεις που δηλώνουν για παράδειγμα την πρόθεση του πομπού (να πείσει, ευαισθητοποιήσει...) ή τον βαθμό βεβαιότητάς του (π.χ. αναμφισβήτητα..., πιθανόν...), την στάση του, κ.λπ.

ιβ) η χρήση επιθέτων, ως επιθετικοί προσδιορισμοί, ως απόδοση ιδιοτήτων, ως υφολογικές επιλογές (π.χ. υποκοριστικά για να προσδώσει ειρωνεία)

ιγ) Λεκτικά σύνολα που δηλώνουν τον τρόπο και τα μέσα πειθούς, π.χ. επίκληση στη λογική με οργάνωση επιχειρηματολογίας (επειδή, εξαιτίας, άρα...) ή παράθεση τεκμηρίων (τεκμαίρεται, αποδεικνύεται, για παράδειγμα...)

ιδ) Λεκτικά σύνολα που δηλώνουν τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου, π.χ. με αιτιολόγηση (επειδή...)

Όλες οι γλωσσικές επιλογές συνδέονται λειτουργικά με το νόημα και το ύφος του κειμένου

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ/ ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

* Λεξιλόγιο (λόγιο-λαϊκό, ειδική ορολογία, συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο, ξένες λέξεις, απλό-καθημερινό, νεολογισμοί, ιδιωματισμοί)	* Ρηματική διατύπωση – ονοματική διατύπωση (ονοματοποίηση)	* Ευθύς – πλάγιος λόγος
* Ρήματα (ρηματικοί χρόνοι, εγκλίσεις, ρηματικά πρόσωπα)	* Σημεία σίξης	* Ενεργητική – παθητική σύνταξη
* Διαρθρωτικές λέξεις και σύνδεσμοι	* Σχήματα λόγου	* Μακροπερίοδος – μικροπερίοδος λόγος
	* Απρόσωπη – προσωπική σύνταξη	* Είδη σύνδεσης προτάσεων (Υποτακτική, Παρατακτική, Ασύνδετο σχήμα)
	* Λειτουργίες της γλώσσας (μεταφορική/συνυποδηλωτική – κυριολεκτική/δηλωτική)	* Επίθετα, αντωνυμίες, επιρρήματα
	* Καταφατική- αποφατική διατύπωση	